

ЕШІЙ 25 СЕПТЕМВРІ 1838.

N° 76.

25 SEPTEMBRE
JASSY le 6 OCTOBRE.

1838.

АДВІСТА РОМЖНЬСКЪ

ГАЗЕТЬ ПОЛІТИКЪ, ШІ ЛІТЕРАЛЬ

АВЕІЛЛЕ МОЛДАВЕ

GAZETTE POLITIQUE ET LITTERAIRE

ЕШІЙ.

Консулатъл К. а Мареі Брітанії, прін а са
нотъ кнтаря Секретаріатъл дє Стат, ʌмпзр-
ташющ кумкъ Д. Філіп Трукі сав ʌмндчіт
Секретар, та Д. Константін Паулю Драгоман
ал ачестії Консулат.

Днігъ треквтъ, сав фжектъ лн тоате схол-
ліе публіче а капіталій дескідерѣ класчрілор
пендръ семестръл дє тарн. Корпосъл Длор
професорі, елевії къ аї лор інспекторі ші пе-
дагогії, аї фост флцъ дінтгі ла серварѣ ві-
серіческъ че слв фжектъ лн вісеріка Академі-
къ, апої ʌмнтржнд прін реєспектівіле класчрі,
Длор професорії, днпз че аї пропоչс матеріїлে
че аї а фі обіектъл ʌмвзчтърї лн ачест
квр, аї ʌмнчептъ а ʌмпзрці пе схолері днпз
класіфікація екзаменчлгі треквтъ. Ної вом ʌм-
партші ʌмнквржнд програма ачестор ʌмвзчтъ-
рї кадре сав маї адзоуїт къ кнтеева катедре нож.

Новіталіе дє комерц че сав пріїміт ла пор-
твріле ʌмнкврї санкт фодарте факорісітоаре. Лл
Марсіліа, сав снйт л пнціне չілє прецчл грж-
члзї, асемене ші ла Ліворно. Съ ʌмнкредінцца-
зъ къ Італіа ба авѣ невое дє о маре кнтіме
дє грж, асемене ші маісл (пнпчшоівл) съ ка-
гткъ фодарте.

НОВІТАДЕ ДІН АФАРЪ.

— Ф —
Т Ф Р Ч І А .

Новіталіе дє ла Константінополі дін 24 Ав-

JASSY.

Le Consulat, Rie la la Gde Bretagne, par sa
note adressée au secrétariat d'Etat, commu-
nique que M. Philippe Truqui a été nommé
secrétaire et M. Constantin Pauly drogman
de ce Consulat.

Lundi dernier a eu lieu dans toutes les école-
les publiques de la Capitale l'ouverture des
classes pour le semestre d'hiver. Le corps de
M. M. les professeurs, les élèves des instituts
et les externes, accompagnés de leurs inspec-
teurs et pédagogues, assistèrent d'abord à l'of-
fice divin dans l'église de l'Académie, et
s'étant ensuite rendu dans les classes respecti-
ves, M. M. les professeurs, après avoir exposé
les matières qui doivent former l'objet des étu-
des pendant ce semestre, commencèrent à clas-
ser les élèves, d'après les registres de l'examen
passé. Nous communiquerons incessamment
le Programme des études qui viennent d'être
augmentées par plusieurs nouvelles chaires.

Les nouvelles de commerce, reçues derniè-
rement dans les ports du Danube, sont très
favorables. A Marseille a eu lieu une hausse
sur le blé, de même qu'à Livourne. On as-
sure que l'Italie en aura besoin d'une grande
quantité, le maïs y est aussi très-recherché.

гјст ʌмншнцаж кумкъ М. С. Слатаи вінекоісе а ерта пе фостчл Харбіе Емін-Ефен-
ді, фрателе ʌмпосатчлгі Пертеев-Паша, ші ка-

ріле съ афла дісцерат дінтзі ла Кітхахія, а-
пої ла Демотіка.

Ди үрма нуміреі де амбасадор ла Лондра а
міністралі треділор спреіне Решід-Паша (ка-
ріле акын квазтореюще ла постула сеъ), пінж а-
кын фостула амбасадор ди Маре-Брітаніе, Са-
рім-Ефенди, аш прійміт орнандыре а съ порні
жадатъ дұпз сосирѣ лягі Решід-Паша, спре а
вені ла Константінополі, үндес спре семн дес
квношінцъ а мерітұлғі ші а вреднічій сале, М.
С. Сұлтаныл іл нымеше мәдділар а сфату-
лғі Аналтей Порці.

Ампэртескіл Ресіенеск амбасадор ла Анал-
та Портз, Д. де Бутеніеф аш сосіт ж 22 Ав-
густ ла Константінополі, венінд де ла Трі-
ест, асупра васылғі де вапор : , прінцұл Ме-
терніх .

Дұпз жищінцаріле прійміте де ла Багдад
аш үрмат деклараціе де рахкоі дін партѣ Ан-
гліи асупра Персіеі, дұпз каре тұрупеле Енгле-
зе, къ нымероасе чете де Персіені немұлцұ-
міци, аш плекат де ла Башір спре Шірас.

Де ла Каіро съ Ампэртшеск непрійнчоасе
новітале деспре жицілцарап апелор Нілұлғі, ка-
ре нынумай къ ны аұрыннесе ла доріта жиціл-
ме, че жиціл дебодатъ аш скізбут апеле; жи-
ціл діккә Ампэртшіримъ де Каіро ны съ ба-
нітѣ үмпілѣ къ апз, дұпз леңініре пінж а-
кын үрматз, де ны съ ба оборі де Мехмед
Алі-Паша, азкайтірій вор фі скітіци де даждіа
үніті ан.

Де ла Трапезунт жищінцаджъ дін 10 Ав-
густ күмкъ чівма аш ізбекніт аколо къ аспріме.

А З С Т Р И А .

Скріш де ла Віена күмкъ ди ачк капріталіс
съ ашепта доі фії а А. С. прінцұлғі Мілош
де Сервіа.

Азкайтірій де ла Віпаҳ ди Ілліріа аш фост
ж 31 Август фалц үніті феномен, кареле дін-
тұн түі фоарте і жиғрікіс. Різл Віпаҳ, че
ізбореюще дін поліле мұнтелуі Нанос, аш жиц-
іт дебодатъ а съка дімінкіца ла 5 $\frac{1}{2}$ чікісірі;

ачкістъ жиғемпіларе, каре піні одінешаре жиціл
нұ үрмас, жиқш ди дін кінід квадрал ера
фоарте маре, аш споріт жиціл прін феноменіл
чел маі вреднік де лядре амінте. Жиқшіта
фінд де үн вкет ка а тұнетұлғі, тоаты мұл-
цимъ апелор дін Віпаҳ, ди лок а күрце жиан-
те, саъ жиғринат жиапоі ла ізбоареле сале.
Ди 6 міншіте, маі тоате локжіларе різлігі ера
жеке, роателе жибелор морі, афлактоаре жи-
сатула Віпаҳ, дебодатъ аш стілгіт, ші азкайтірій
съ темѣ күмкъ різл саъ стрекірат пін алт лок
съе-пәмжітін, ші пін ла 8 чікісірі різл
Віпаҳ съ афла ж старѣ са де маінанте.

КРЫІА ЛОМБАРДО-ВЕНЕЦІАНЪ.

Мэріріле Сале Ампэратұл ші Ампэртшіса
Австрий аш сосіт ди 15 Септемвріе ла Павіа
ж деплінг сіннатате, ші саъ көоріт ж пала-
тұл Көзані-Бота, үндес саъ прійміт де архі-
дұка віце-Країл къ а са фаміліе, де дрет-
торіле жиалтє о провінції, цівілії, мілітарі, де
жиалтұл Каірос, карій аш авт чінктѣ а съ
Амфіцюша ж үрмз М. М. Сале ж авдіенцие.
Дұпз амѣз М. С. Ампэратұл аш черчетат
Шніверсітатѣ ші десківітеле габінете і вібліо-
тіка че ақпрайнде, та М. С. Ампэртшіса аш
візітат каса орфанілор. Пе калѣ де ла Мілано
ла Павіа, Ампэратұл ші Ампэртшіса аш
черчетат вестіта сұхъстіріе, үндес аш Амплінг
жигітін ж вісерікз.

Ди 16 Септемвріе аш сосіт ла Павіа Країл
де Сардинія ші аш трас тот ла пала-тұл
Көзані Бота, үндес саъ прійміт үос ла скі-
рж де архідұка віце Країл (күннатұл М. С.)
ші де архідұка Додовіго. Ампэратұл ші тоат-
та күртѣ Ампэртшіскъ аш жілінінг пе стре-
лічітұл олспе, каріле аш прінжіт Ампэртшік
Мэріріле Лор, та дұпз амѣз Країл де Сар-
динія саъ порніт де ла Павіа, спре а съ жи-

търна ла Търн, фисоциндах сън ла марине Статутар лор сале де губернаторуа контеле Хартег. Сара, Ампиратул ши Ампиратка ла фост ла театру 8нде саъ прѣмѣт къ ентусіасмъ.

Де ла Пабіа, М. М. Сале Ампиратул ши Ампиратка саъ порнит лн 17, дѣпъ че аѣ прѣмѣт майнайнте и аѣдіенціе де адіо, пе тоці драгуторі финалці; тот лн ачея зи М. М. Сале аѣ факът а лор финалрае ла Лоді, 8нде ла саъ факът прѣмѣт чѣ маї стрелчніцъ;

М. С. Дѣкеса де Парма Марія Лвіза, саъ 8нтигнат и 16 лн Статутар лор сале.

ФРАНЦІА.

Ръмашію (тѣпъл) прѣнчалъї де Талейран саъ скос и 1 Септемвріе дін вісеріка 8нде пропіхорнік саъ фост дѣпъс, ши къ пощъ саъ експедиціт ла Валансі мюшіа рѣпосатулъї, 8нде фомормнтарѣ соленелж аве съ 8рмеже и 5 Септ:

Тоате гаџетіе смѣт акъма плие де детайлъї (дескрайрі тѣренте) асупра процесалъї генералъї Бросард, каріле аѣ финалчът ла Перпіньян финалтѣ 8нкі тріевнал мілітэрск. Ачест генерал, каріле аѣ комендант лн Африка, саъ пѣріт де іерогіре ши де мітчірѣ драгуторійлор, финалъї ши де 8н комплот цінтигорі де а фівіта и провінціа Оран ла о револю финалматъ асупра губернълъї Країнъї Франції.

МАРЕ БРІТАНІЕ.

Аеронотул (плутіторі лн аер) Грен, саъ съйт и 4 Септемвріе лн мареле балон де Наса ѿ, спре а аїбніце ла чел маї финалград де финалціме каріле саъ чѣркат пън акъм. Балонъл аѣ ръмас лн аер вро тріи пѣтрапі де чѣс, ши саъ коборіт ла Хертфордсір, 47 мілѣ дѣпарте де ла грэдіна Воксхал де 8нде съ съїсе. Финалцімъ ла каре аѣ аїбніс Д. Грен, съ съе ла 21,712 палме, адеъз апроапе де 4 мілѣ, ши прѣ деосекітеле кърсір а лорълъї, балонъл піефдъс саъ цѣмѣтъ

тѣ пѣтрапі саъ де финалціре; асеміне саъ фост драгутат апроапе де цѣмѣтъ де баласт (поварѣ) дін балонъл. Да финалцімъ де 12,568 палме, нінцѣ атѣт де фодрте дѣят вѣрфъл балонълъї прекъм ши страеле Д. Грен ши а компаніонілор сеї ера акоперіте де омѣт. Анес кържид дѣпъ ачея лн аеръл маї със аѣ 8рмат о температурѣ атѣт де кълдъролс, финалт омѣтъл саъ тоит финалъ, ши кържид песте кълдърорі, 8рмѣхъл маї разбътът. Д. Грен аѣ финалната къмкъ нічі ел нічі компаніонії сеї наѣ сімціт нічі чѣ маї мікъ финалрер де респіраціе (рѣсъфларе) финалъ лн челе маї финалъ атмосфері, лн време кънд дѣпъ хічерѣ славітълъї Хъмеболд ши а алтор финалції, карї аѣ аїбніс пе мѣнїи ла марі финалції де аер, 8рмѣхъл аколо о финалната грѣйтате лн респіраціа. Д. Грен, сокотеше къ финалрівъ ачестор жмѣс обсервациї сар пѣтѣ лзмърі прѣн ачея, къ останѣла ши лукрѣріе пѣтрапі омінѣши ла съїрѣ мѣнїлор, поате атака піептъл.

Ампиратка Са финалціме архідъка Фрідеріх де Австріа, фібл архідъкеі Карло, аѣ сосіт ла Гібралтар лн 23 Август къ о діаізіе де васе Австріенеші, ши саъ 8рат де гарнізонъл ши де васеле де рѣзбои къ детнѣріе фноіте. А доа ѿ, дѣпъ сосірѣ са, архідъка аве съ се коборіт пе 8скат.

Дѣпъ че дѣнцітоаріе Індіи нѣміте Баіадер, аѣ дѣстълат къріозітатѣ публікълъї де ла Пари, еде вор вені акум ла Лондър; тоате театруріе воеск а ле ангажуї. Директоруа де ла Драфілан фаче негоціаціе къ Д. Тардівел кареле аѣ адъс и Франція пе Баіадереле, Д. Іатес директоруа театруріе Аделфі аѣ мерс дѣшъ ла Пари ши пропъне 5000 ліvre стерлінг пентрѣ соціетатѣ Індіенѣскъ, пе 14 лѣні, дар каре ба фі атѣнчє финалторітѣ а данції нѣ нѣміи ла Лондър че ши и тоате політіїе а челор тріи Крзії. Д. Іатес съ финалтореще а пѣрта де гріжн пентрѣ дѣтънѣрѣ Баіадерелор лн а лор патріе, ши ле ба финалредінца та Пагодеї лор. Да ачест прїлж съ фаче асеміне къноскут контрактъл фи-

кієт де Д. Тардівіл ла Пондішері къ брамі-
нії Пагодеї де ла Тірвенеді Швром.

П Р Ф С И А.

М. С. Ампіратул Росієї ав сосіт лн 15
Септембріс сара ла Пощадам венінд де ла
Магденбург ші сав коборіт лн палатул Сан-
Свісі лн апартаментуріле че ера прегзтіте.

Лн 16, ла ам'зз, фэрз а фі лнкоціт де
чинева, М. С. ав мерс пе шосеод ла Берлін
спре а лнтімпіна пе стрзлчітеле сале фійче,
Маре-Джеселє Марія ші Олга, карелє сз а-
щепта акоко де ла Ревел. Нв діпарте де
Берлін, лнчнгз грздіна Ботанікз, М. С. Ам-
піратул ав авт вікіріа а лнберзюша пе до-
рітеле сале фійче, къ каре ав мерс ла Сан-
Свісі, үндє ав сосіт ла 5 ч'єсврі, М. С. Ам-
піраттєса каре ав фост мас ла Халле, ші апоі
ав пржнзіт ла Вітенберг, аве сз сосеекз асе-
міне ла Сан-Свісі, лнсз спре а грзії мін'зтвл
лнтулнірій лнтрє М. С. Ампіраттєса ші ав-
густеле еї фійче, М. С. Ампіратул ав кзлз-
торіт къ Маре-Джеселє спре а лнтімпіна пе
Ампіраттєса, къ каре ав сосіт лн үрмз ла
Сан-Свісі, лнбореунз къ Маре-Джеселє Александра, ші къ Маріе-Джеселє Кліроном. Прінцеса
Клірономз де Пресіа, прінцул Вілхельм (фі-
юл Краївлз) ші а соціе, ав прїміт ла Сан-
Свісі пе лнталції оаспеци. Іар де сарз тоатз
фамілія Ампіраттєса, ав фзкют л кртк Крз-
исек о візітз М. С. Краївлз, каріле сосіт
ла Пощадам венінд де ла Магденбург. Кэтрз
ачесці стрзлчіці оаспеци, сав маі адоас лнкз
лн 17 Септ: Маріе-Джеселє, і Маре-Джеселє
де Мекленбург-Шеверін, прінцул ші прінцеса
Фрідеріх де Оланда, ші прінцул Кліроном
де Баваріа.

Г Е Р М А Н И А.

Лнтрє Амвузациї карії пzn ла 12 Септ:
к. н. ав сосіт ла конгрессл де Фріебург, га-
зетелє ачїї політї нчмек пе К. С. Л. Джеселє

де Вітенберг ші лнтрє мчмці депутації стрзін
пe Д. Став-докторул Чіхак, дін партк соці-
етзїї, Історіо-Натураул з Молдовї; сз а-
щепта венірѣ прінцулзі Максіміліан де Най-
бід ші а слзвітвлзі барон Александр Xемболд
де ла Берлін.

С В Е П И А.

Ла Стокхолм ав үрмат тарз сефіодже не-
лінішірі сафілє л 27, 28, 29, ші 30 Август.
Дінтрзнтгзі чегіле сз адунасе пін кафінеле стѣ
трактіре үндє джнцзіа, тар үзія а патра, тхлев-
рзріле ав споріт, стріккнд попорула ферестіле,
ші маі алеас арзткнд а са үрз кэтрз Еврз.
Ла апропіерѣ трапелор, тхлеврзторій сав фм-
працієт. Нога леңініре пентрз Еврз, каре сз
паде къ попорула нв ав фрзлес віне, ва фі
фост прічіна ачелор неоржндуле.

В А Р I Е Т Ъ Ц І.

Ла Брюксела сав фзкют дозж квріодже че-
кзрї настіче (пe апз) асупра үнгзі лакз. Прін-
міжлоцірѣ үнгзі інструмент Д. Тесіе ав үм-
блат пе цос пе фалца апеї, пшнінд арепт,
лнберзкат ка Нептун, үнгул тэрілор, ші ці-
нінд лн мжнз ал сев трідент (скіптрз). Дн
ачест кіп сав лнналтіт пzn ла міжлоцзл ла-
кзлзі, үндє ав стзтгт неклінтіт 20 мін'нте,
каре лвкрз къ атжта маі мчлт, сав пзрят
вреднік де мірафе, ліпсінзгзі мішкалрѣ каре нв
лнгздуа де а сз лннека пе апз, ші кзнд гре-
зтатѣ са ар фі тредзт сзл трагз лн фунд.
Двпз ачед 10 мілітарі лнформації къ сенеце
сав фмфзцюшат авжнд ачел інструмент пль-
тітор лнчнс ла бркз, ії ав фзкют фелібріт
еволюцїї (мчстре) петреккнд лн тоате пзр-
ціле, кмнд лнкзрка арма, стратул сз афла
сзс апз ші ач'єста нв таў лнппіедекат де а да
фок. Двпз ачед ав веніт 8н мік тэн пзті-
тор къ роате, каре петречѣ пе фалца апелор.
Ачест тэн сз лнкзрка ші сз дегұна де дої
олмені пзтіторі. 8н маре нчмзр де прівіторі
дін чїй маі лнсамнації ера фалца ла ач'єстк
ек-стрордінарж чедкаре.